

Referat

Inspirationdag i strategigruppen

Lørdag d. 28. april kl. 09:30-16:00 på Karby Friskole

Deltagere: Karby Strategigruppe: Henning, Hans, Conny, Johannes, Søren, Jens, Bjarne, Karen Margrethe
Morsø Kommune: Arne Kirk, Ann-Sophie Øberg, Karina Kobæk og Eva Reynisdottir
Skov og Landskab: Vibeke Nelleman, Jørgen Primdahl og Anne
Fra Odderbækken: Niels Clemmensen
Fra Lihme: Dorthe Dalsgaard

Opdatering på hvad der er sket i strategigruppen og ellers bare en fælles snak om landskabsstrategien v/ Ann-Sophie Øberg

Ann-Sophie: kort introduktion af dagens program.

Ann-Sophie fortalte om at hun, Vibeke, Jørgen og Conny havde været på studietur til Holland. Conny vil sidst på dagen holde en kort præsentation fra deres tur til Holland (dette blev dog udskudt til strategigruppens møde).

Jørgen: Introducerede de to gæsteforlæser, som var inviteret fra Odderbækken og Lihme – og hvorfor de to projekter var valgt til at blive præsenteret i Karby. De var valgt pga. mange ligheder imellem projekterne både ud fra bearbejdning af landskabsstrategier og i forhold til borgerinddragelse og samarbejde med kommunen.

Inden præsentationerne fra Niels og Dorthe gennemgik Conny referatet fra mødet som strategigruppen holdte onsdag d. 11. april i konfirmandstuen. Referatet har været e-mailet rundt til alle.

Der var et par punkter som strategigruppen ønskede svar på:

Omkring natura 2000 området, Conny drøftede spørgsmål i forbindelse med færdsel i området. Jørgen Primdahl har en tidligere studerende v. Aage V. Jensens fond, som måske kunne hjælpe med svar på spørgsmål vedrørende dette. JP vil sende kontaktinformationer.

Ønsker bekræftelse på om Karby Bæk skal frilægges og rensningsanlægget nedlægges. Hvis det skal nedlægges vil de gerne bruge området. Arne bekræfter at rensningsanlægget skal nedlægges.

Referat

Inspirationdag i strategigruppen

Lørdag d. 28. april kl. 09:30-16:00 på Karby Friskole

Arealet mellem Vadkæret og landsbyen (et område med 5 lodsejere - se kortbilag) kunne indrettes til landsbyskov med kondibane, bålplads o. lign. Det må gerne blive et "aktivt" sted, hvor man kan andet end bare nyde fuglesangen. Hans Rokkjær vil gerne lave sin sø i området større.

Problemet er at der er fem lodsejere af området. Niels fra Odderbænken siger, at hvis det er § 3 mose så kan de ikke lave noget i området. Det skal undersøges.

Ønsker at få af de store træer ved skolen udskiftet med lavere beplantning. Der er tale om de træer, som går tværs over dalen. Det ønskes for, at få nogle bedre kig ind i området.

Yderligere små punkter:

Bedre adgang til jættestue v. Ørndrup? Der er kommet nye ejere af gården. Undersøge om det er muligt at lave bedre offentlig adgang og endnu bedre, hvis vi kan få dialog med den nye ejer. Morten Stenak kommer til det sidste møde den 7. juni han kan evt. være behjælpelig med, hvordan de kan finde løsning på dette ifht. adgang til kulturarvs elementer.

Ang. Ombytning af vådområdeprojekt Madsbjerg enge med projekt v. skyttevej. Arne redegjorte for at Skyttevejs området allerede indgår i natura 2000 område (flere muligheder der) og Madsbjerg Enge-vådområde handler om udledning af kvælstof. Ejere kan for eksempel vælge at sælge arealet og få erstatningsjord i stedet, eller få 20 års støtte til deltagelse i projektet.

Oplæg fra projektet i Oderbækken, v. Niels Clemmensen

Se præsentationen på (www.diaplan.dk)

Niels startede med at forklare, at den **udfordring de kæmpede mest** med var sand. Sandet forhindrer at laksen kan lægge æg, da de ikke kan lægge æg i sandbund.

Landbruget har brug for at lære lidt om naturen - deres samarbejde med biologer har været en stor succes.

Har lavet Danmarks andet største sammenhængende stisystem.

Kommentar fra Niels: Når I skal lave stier i Karby, skal I husk også at lave parkering på ruten, så man kan komme der til med bil. Folk vil ikke bruge for meget tid på, at gå før de kommer til den oplevelsesrige natur. Yderligere husk! At lave stisystemer, som går i cirkel. Folk gider ikke at gå fra a – b- a. dvs. frem og tilbage. Indskud fra Vibeke (i forbindelse med stisystemet). Friluftsrådet kommer med den 7. juni. De har penge som kan søges.

Inspirationdag i strategigruppen

Lørdag d. 28. april kl. 09:30-16:00 på Karby Friskole

Niels' erfaringer med opførelse af deres madpakkehus: Det tog alt for lang tid at få de offentlige tilladelser. Den lange ventetid ødelægger gnisten til arbejdet. Ville ønske der kunne findes en løsning, hvor det offentlige ikke forhindrede arbejdet.

I dag er lokalsamfundet i Odderbækken i gang med at lave Danmarks næst største vådområde.

Perspektivering til Odderbækken, v. Jørgen Primdahl

Jørgen har arbejdet med beplantning i Odderbækken og har derfor et godt kendskab til området.

Tager spørgsmål først.

1. Spørgsmål omkring vandløbet. Vandet stiger for meget.

Svar: I dybe, lige og lange vandløb falder der for meget sand ned i vandløbet, fordi vandet løber med for høj hastighed og fordi der ikke er noget til at forhindre det. Hvis man lavede et naturlige buede vandløb så bliver vandet forhindret på vejen og løber derved langsommere. Åer vil gå over sine bredder, og det er en naturlige ting for vandløb.

Vandløbsskitse, hvor Niels forklarer, hvordan vandstanden bliver for høj. Anbefaler at få en biolog med, hvis de skal til at lave om på deres vandløb.

Kommunen skal lave vandløbsforbedringer. Niels anbefaler at bruge denne mulighed i Karby til at involverer kommunen i forhold til vandløbsforbedringer.

Niels bemærker at: Husk altid, at gå til lodsejerne først, før I præsenterer jeres ideer til andre. Få dem med til at finde ud af, hvad kan laves ind på deres eget land. Dialogen er meget vigtig. Få gruppen til at tage den dialog. Kommunen kan være "skræmmende" for nogle landmænd. Dialog, dialog, dialog er vejen frem.

2. Græsning: Jørgen spørger, hvordan de har fundet en løsning på afgræsning ved vandløbene. Er det et problem, at få landmænd til at afgræsse disse områder?

Svar: Nej, de modtager støtte til det.

3. Vibeke spørger indtil vedligeholdelse af stierne.

Svar fra Niels: I Odderbækken er jorden lejet af lodsejere, som har jord optil vandløbene. De lejer 2.5m spor på hver side af vandløbet. Der kører de med traktor og slår græsset. Lejekontrakten for jorden er 5 år, og nu er perioden snart færdigt. Nogle landmænd vil ikke forsætte, hvis de ikke modtager penge, men der er snart ikke flere midler. Det er bedst, når vi skal til at lave stisystemer,

Inspirationdag i strategigruppen

Lørdag d. 28. april kl. 09:30-16:00 på Karby Friskole

at få kommunen med i dette. HUSK! På stierne skal hunde føres i snor. Løsgående hunde kan være skræmmende for mange.

4. Arne bemærker, at mange af strækningerne i Karby er tidligere markvej, skovvej og m.fl. Veje som burde kunne indgå i et stisystem.

Jørgen tilføjer:

Rasmus, som har boet i Oddebækken i over 30 år, følte sig for første gang som en del af området, da han deltog i projektet. I dag er der et rigtig godt sammenhold i lokalområdet.

Jørgen refererer til Holland, omkring hvad landmand gør der. De har fundet en vej imellem det lokale og offentlige. Der er stor forskel på at dyrke landbrug og natur.

Kort pause

Oplæg fra projekt Lihme, v. Dorthe Dalsgaard

Se oplæg på www.diaplan.dk

Jørgen har været involveret i projektet i Lihme, og ser mange lighedstræk mellem Lihme i Skive kommune og Karby.

Dorthe arbejder på sin gård som landmand og er politiker.

Der er kun 320 indbyggere i byen Lihme og 800 i hele sognet.

(320 indbyggere er ikke nok til at drive projektet, derfor består projektgruppen af fra hele sognet)

En af de største succeser var at lave Lihme bladet. Den knytter folket sammen. Blandet bliver trykt i 1200-1800 eksemplarer pr. oplag.

Perspektivering til Lihme v. Jørgen Primdahl

1. Jørgen spørger, hvordan det går med de grønne bånd på slide 4?

Svar: Der er ikke sket så meget, fordi det ene bånd er en vej som folk kan bruge nu. Det andet bånd, som er foreslået ligger midt på en mark, som vil "ødelægge" landmandens areal. Dorthe, som er landmand, ønsker ikke at kæmpe for denne sti, set ud fra landmandsøjne.

Inspirationdag i strategigruppen

Lørdag d. 28. april kl. 09:30-16:00 på Karby Friskole

Niels, som også er landmand, understøtter hendes tankegang. **Jørgen konkluderer, at det som gruppen af ildsjæle brænder for og tror på, er de projekter, som bliver prioriteret.** Men det er fint at tage alle ideerne med på "kortet", måske kommer der nye ildsjæle til på et senere tidspunkt, som ønsker at føre dem ud.

Niels bemærker, at man skal vælge sine krige med omhu. Tingene tager tid. Det har taget over 12 år, at få projektet igennem i Oddebækken.

2. Niels spørger, om det er værd at kæmpe for skolen i Lihme? Er det ikke u hensigtsmæssigt for børnene når skolen bliver for lille. Er det for forældrenes eller for børnenes skyld, at man ønsker at bevarer sådan en skole.

Svar: Dorte siger, at skolen har mange gode lærere og gode faciliteter, så hun mener der er værd at kæmpe for skolen.

Frokost og afgang på tur

Turen gik til to området, hvor vi fandt inspiration/lærte af de projekter som har været udført. Det ene er Thissing Vig – genopretning af en "sø" og det andet er Emb kær – græsningsselskab.

Turen gik først til Thissing Vig, hvor Arne Kirk gennemgik projektet omkring genopretning af søen set fra kommunens side. Flemming Møller, beboer i området, gav os indblik i, hvordan projektet er gået ud fra beboernes side.

Ved Emb kær mødte vi Meiner Nøregaard, lodsejer og en af dem, som er med i græsningsselskabet. Meiner gennemgik projektet.

Thissing Vig

Turen gik til Thissing Vig. Overblik over området fra Flemming Møllers gård og går tur ned til, hvor åen tidligere gik. Efterfølgende gik turen ned forbi Thissinghuse i bussen.

Introduktion af Arne Kirk:

Thissing Vig er et meget nyt gennem opretningsprojekt. Området blev genetableret i efteråret 2011. Området er et af de sidste områder, som er lavet af staten under de gamle vandmiljøplaner. Thissing Vig er genetableret af staten i samarbejde med Morsø Kommunen.

I forbindelse med de nye vandmiljøplaner er der fokus på yderligere at lave flere genopretningsprojekter, her vil Morsø Kommunen dog være ansvarshavende. På Mors er der 8 projekter man er i gang med, eller ønsker at komme i gang med, her blandt Madsby Enge i Karby. Baggrunden for genoprettelsesprojekterne er, at tilbage holde noget af kvælstoffet fra markerne inden det løber ud i Limfjorden.

Inspirationdag i strategigruppen

Lørdag d. 28. april kl. 09:30-16:00 på Karby Friskole

Thissing Vig har været relativt simpelt området. På den måde, at der kun har været en lodsejer af hele området, som der skulle forhandles med.

Området har oprindeligt været en del af fjorden, efterfølgende drænet og opdyrket. Området er nu genetableret som en sø med en "højvandsklap" ud til fjorden, således at der ikke kan løbe salt vand ind søen. I forbindelse med projektet er der lavet nogle tiltag, der skaber tilgængelighed for offentligheden, herunder et sti forløb på den ene side af søen, parkerings muligheder, platform til fiskeri og udsigtstårne (er på vej).

Området er finansieret af staten, derfor har der været relative gode muligheder til også at lave offentlige stier m.m. I fremtiden skal disse område finansieres af EU-støtte, hvilket ikke rummer disse muligheder. EU-støtten gives kun til foranstaltninger, der kan fjerne kvælstof.

Flemming Møller:

Flemming Møller er beboer i området og har været en del af en brugergruppe ved etableringen af Thissing Vig. Flemming fortæller om sine erfaringer og oplevelse af projektet.

Kvaliteten af landsbrugsjorden ned til Thissing Vig er blevet bedre efter genetablering, fordi området ikke længere får de pludselige oversvømmelse, som tidligere opstod i perioder med meget regn.

Området omkring Thissing Vig skal afgræsses. Mod syd er der anlagt sti til fri afbenyttelse af offentligheden og mod nord er dette undladt for at sikre fuglelivet i området. I vigen er der udlagt en "tange" med henblik på at skabe gunstige forhold for fuglelivet. Fuglelivet i området er velbesøgt af ornitologer, særligt i forbindelse med at den Amerikanske sneppe blev set i området.

Flemming vurderer området som velbesøgt, særligt i weekenden.

Spørgsmål: Hvilke betænkeligheder har du haft?

Ikke rigtig nogen. Jeg synes det har været et spændende projekt. Var lidt betænkelig, da sti måske også skulle have gået på den nordlige side. Primært fordi stien, således ville komme tæt på huset, og at jeg frygtede løsgående hunde.

Emb kær

Fra Thissinghuse gik turen til Emb Kær. Bussen stoppede ved Meiner Nøregaards gård, hvorfra vi gik en tur i Emb Kær.

Introduktion af Meiner Nøregaard, som er lodsejer og medlem græsningsselskabet:

Emb Kær er et Naturgenopretningsprojekt, lavet i samarbejde med Biologisk Forening for Nordvestjylland og Morsø Kommune. Lodsejerne har indgået et I/S selskab, hvor hver lodsejer har en andel svarende til

Inspirationdag i strategigruppen

Lørdag d. 28. april kl. 09:30-16:00 på Karby Friskole

deres jordmængde. Selskabet ejer brugsretten til jorden og har kontrakten på afgrænsningen af området med en lokal landmand. Selskabet er etableret for at anlægsudgifterne skulle kunne trækkes fra i skat.

Når et kær ligger uberørt hen gro det efter i træer, buske og rør, for at opretholde området er det nødvendigt at afgræsse området. Ved en afgræsning, sker der en således en udledning af kvælstof og mulighed for et bedre og mere varieret plante- og dyreliv.

Naturgenopretningsområdet løber på den ene side af åen i Emb kær, og inkluderer 5 lodsejer, hvoraf en ikke har ønsket at deltage. For at få tilskudsmidler skulle området være et sammenhængende område, dette er i mødekommet ved at lave en stiforbindelse på en tilstødende mark uden om denne lodsejer.

I området er der registreret 13 nye plantearter efter genetableringen, og at vildt bestanden er øget. Meiner formoder at øgningen i vildtbestanden skyldes de bedre græsforhold.

Spørgsmål: Hvilke fordele og ulemper synes du projektet har haft?

Det var lidt krævende at få det stablet på benene. Men i dag har vi fået et pænt område, med et bedre plante- og dyreliv. Det er dejligt at kunne dele området med offentligheden. Der som regel 2-3 hver dag, der tager en gå tur i området.

Spørgsmål: Har i haft problemer med den offentlige adgang? Hunde?

Nej. Det er vores indtryk at de folk, som kommer i området holder af naturen og derfor også ønsker at bevare den. Ingen dårlige erfaringer med hunde.

Fremadrettet om strategien og vores møder herom

S&L blev spurgt hvad der forventes / skal ske den 7. juni?

Der er planlagt at bruge samme model som i Lihme. Der kommer nogle eksperter udefra, som kan komme med ideer og give feedback på projektgruppens ideer.

Husk! At det er bedre nogle gange at lave udkig, i stedet for at fælde alle træerne. Ved at fælde alle træer mister man perspektivet og den spænding ved at have udkig forsvinder.

Der blev snakket om, at ideerne kunne komme med i kommuneplanen. Således kunne kommunen holdes op på planerne og det ville signalere at området vil noget.

Der blev snakket om tidsperspektivet på iderene. Alle opgaver vil ikke kunne lade sig gøre samtidigt. Nogle projekter kan få lange perspektiver, hvis nogle lodsejere ikke er interesserede i at lægge til jord til. Men ved et evt. salg på et senere tidspunkt, åbnes muligheden måske på ny. Eller hvis ejeren senere ser nye fordele ved at deltage.

Referat

Inspirationdag i strategigruppen

Lørdag d. 28. april kl. 09:30-16:00 på Karby Friskole

Der blev snakket om, at det vil være godt at få flere med til næste møde i maj. Således ville flere stemmer blive hørt og flere vil få et ejerskab til projektet.

Søren kan godt lide ideen fra Lihme, at have fællesspisning og at det er frivilligt, hvis man har lyst til at være med til mødet bagefter. Således vil flere måske komme til et orienteringsmøde.

Næste møde bliver med spisning og gruppen vil inviterer flere med (forsøger at få flere lodsejere med, idet mange af indsatsene vil foregå på deres land). Jørgen vil give informationer om, hvem de skal kontakte (hvis de vil have professionelle med).

Torsdag den 10. maj kl. 19:00 bliver det næste møde. Mødet er internt for strategigruppen og dem som de inviterer yderligere.

14. maj er næste fællesmøde, der beslutter vi sammen, hvad der skal være klar til vores sidste møde den 7. juni. Hvad der skal præsenteres for eksperterne.

De eksperter som Skov og landskab vil inviterer med er:

Esben Munk Sørensen fra Aalborg universitet, landinspektør og forsker (jordfordeling og landbrugsudvikling)

Uffe Wainø, Tegnestue, med i Lihme projektet (god til at få ord på ideerne)

Casper Lindemann, friluftsrådet – samarbejde og muligheder i forhold tilskud til at lave friluftaktivitet

Heidi Holbeck, Videnscenter for landbrug, Natura 2000 ekspert

Morten Stenak, Ph.d. Om afvanding af arealer er med i Plan 09 omkring Skive

Per Grau Møller er også med, men da han er involveret i projektet, er Morten inviteret med, således at eksperterne ikke er involveret i projektet i forvejen.

Spørgsmål: Hvorfor er Karby valgt ud?

Den er valgt ud fra analysen omkring Bymosaikken. En by med udviklingspotentialer.

Conny er bekymret over, at de ikke kan leve op til forventningerne. Nu hvor de har modtaget så mange råd og eksperter er inviteret.

Det er ikke noget, de skal bekymrer sig om. Kommunen er med i projektet, og så er det spørgsmålet hvor meget lokalsamfundet laver af arbejdet, og hvor meget der er styret af kommunen. Men projektet bliver kørt igennem. Allerede nu er der kommet mange gode tanker. Morsø Kommune og Skov og Landskab synes allerede, at de har fået meget ud af samarbejdet.